

BCU Cluj / Central University Library Cluj

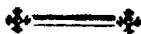
(XXV.)

A' Tsászári és Királyi Felség' Kegyelmevel
 Indult BÉTSBÖL Pénteken 27. Mártziusban. 1795.

Elegy és Aproságok.

Egy Közönséges Levél úgy ír, hogy a' *Hessenkasseli Land-Gróf* és a' *Frantziák* között való békeségnek elő-punktumait Mártziusnak 6-dikán *Bázelben*, ezeknek Követeik a' magok neveiknek al-irása által, meg-erősítették.

Némelly újabb levelek azt erősítik, hogy egy *Frantzia* tábor *Emmerichnél (Weselen)* áll, a' *Rénuson* keresztül jöven, ennek bal szárnya magát, a' *Drenthe* és *Grüningai* határ széleken fekvő *Északi* *Frantzia* táborral egyesítette, melly fzerént már most egy hoíszú *Frantzia* *Kordon*, *Coblentztől* fogva egész az *Emis* vizinek a' tengerbe való szakadásáig vetett frontot a' *Münstert*, *Osnabrücköt*, *Oldenburgot*, és *Emdent (Ost-Frislandiát)* fedező *Austriai*, *Pruszszus*, *Német Birodalombeli*, *Hannoveránus*, és *Anglus* seregeknek.

Frantzia Ország

Midön *Barrere* közelebbről a' 21 személlyekből álló Első-Commissió által bünösnek lenni kijelentetett, több szavai között így mentette magát: — „Az akkori Köz jóra ügyelő Commissiónak minden tagjai, részei vóltnak az Országló-széknek, és gyakran történt, hogy némelleyek közzülők olyan dolgoknak irták neveiket alája, a' miről semmi esmerettség nem vólt. En magam, a' ki a' hadi dolgokhoz leg kifsebbet sem értek, 2 ezer hadi dolgokat illető irásoknak irtam nevemet alájuk. A' levelezés' dogában sok al-irásokat tettem, pedig nem tartoztam ahoz a' munkához. Ilyen módon meg-történhetett, hogy Közönséges Politziához tartozó dolgoknak is irtam nevemet alájuk. Az Országló Commissióknak tagjaikká válofztatott Kép-viselők és a' több Kép-viselők között külömbség állittatott-fel. Ez a' külömbség egy igen gyáva és vefzedelmes dolog. Azzal vádoltatunk, hogy mi hajtogattuk a' Conventet; de hiszen ezért nevezett-ki bennünket a' Convent a' maga Biztosaivá. Ha azt a' Principiumot vefzitek-fel fundamentomul, hogy mind azok közzülletek, a' kik az Országló-széknek egy ideig tagjai lefznek, exámente vonattasanak, és ha minden Országló-Commissiónak egy-egy 27-dik *Julius*t tsinálván, az után kezditek meg-visgálni, hogy mellyik tagjai ennek hogy vélekedtek? és miket beízellettek? akkor a' Conventnek minden tagjaira reá kerül a' sor, és az Aristokratáknak nyert játékjok vagyon.„ — (Meg kell jegyezni, hogy akkor, a' midön a' 21 személlyekből álló Commissió *Barrere* s-az ő 3 társaira azt az ítéletet, hogy bünösök, ki-mondotta, még akkor, mint Kép-viselők, a' magok rendes helyeiken ültek.)

A' Köz jóra ügyelő Commissiónak egy harmad része, az ujj rendtartás szerént, *Mártzius*' 4-dikén ismét változván, *Cambacères*, *Carnot*, és *Pelet* helyibe, *Reubel*, *Sieyes*, és *Laporte* állott-bé.

Carnot, minek előtte a' Commissióból ki-lépett vólna, a' jelen való Frantzia háborunak Historiáját

írta-le a' Commissió' nevében a' Convent előtt. Ez az ő le-írása (így szoll egy közönséges levél), az ő nagyított elő-adása fzerént, 27 tsatázásokat, a' mellyek közt 8 formális ütközetek voltanak, 120 apróbb ütközeteket; 80 ezer el-esteket; 91 ezer el-fogattakat; 116 el-foglalt várakat mellyek közül 36-tok vétettek-meg ostrom és vivás által; 230 el-foglaltatott sántzokat; 3800 ágyúkat, 70 ezer Flintákat; 19 ezer mázsa puskapórt, és 90 záfzlókat foglal magában. — A' Convent meg-határozta, hogy ez a' laistrom ki-nyomtatódgyék, és minden Frantzia feregekhez el-küldettefsék.

Fébr. 21-dikén az *Austriai Belgáktól* egy Követség érkezett a' Convent elibe: és azon panaszolt, hogy a' *Belgákra* vettetett hadi-adó igen sok. — „Egy ilyen temérdek adót (úgy mond a' Követség) még 12-dik *Filep* sem vetett reánk. A' 14-dik *Lajos* kívánsága igen mértékletes volt, 15-dik *Lajos* pedig semmit nem kívánt. Hát ismét a' *Barbarusok* ideje következett e' bé? A' meg-hodoltatásnak és puztításnak *Jussa*, egyek e'? Azokban az időkben, a' mikor mindenütt tsendefség volt, és mikor még külső országokrol is folyt-bé a' pénz Belgiumba, a' Belgiumban *círculáló* (elő-forgó) pénz *massa* nem ment többre, valami 30 vagy 40 millióknál, a' Frantziák mindazonáltal 70 milliókat kívánnak, és ezt akkor tselekefszik, midőn már a' mi földjeinket 8 esztendőktől fogva rongálják a' belső nyughatatlanságok, és hadak. — A' Convent mind ezt a' Belgák' panaszfzát, mind pedig azt a' jelentést, a' mellyet közelebbről *Hausmann* (a' mint a' *Mercuriusból* is lehetett olvasni) a' Frantzia Képviseleknek Belgiumban való gazdálkodásaikról, a' Convent előtt tett; hidegen meg-halगतván, hasonló hideg indulattal a' Köz jóra ügyelő Commissiónak meg-visgálás végett által adta.

Boissy-d-Anglás azon panaszolt a' napokban, mint valami különös dologról a' Conventben, hogy a' régi időkben, a' mikor leg több idegenek mulattak *Párisban*, napjában leg feljebb 1500 zsák liszt költ-el; most 2900 zsák is el-megyen, sőt a' közelebb

múlt Fébr 27-dikén 2148 zsák osztatott-ki. — Utoljára a' koplalást javasolta *Boisly* (igy ír egy Iró) a' Hazafiaknak, u. m. a' mi az éhség ellen a' leg nagyobb szükségben leg jobb segítő orvosság.

A' *Bresti* kikötő-helyből egy Frantzia hadi fereg-osztály a' Jó-remenség tengerre nyuló hegyinek el-foglalására indittatott. Egy *Ánglus* hadi fereg-osztály hasonló tzéllal indúlt-meg az *Ánglus* partoktól ugyan ide. A' ki-menetelit az ő tzéljoknak a' jó szél és jó fzerentse fogja el-választani. Meg-eshetik, hogy egyik hamarabb oda érkezik, mint a' másik, és az, ez előtt könnyen bé-zárhattya a' kikötő helyet; de az is meg-eshetik, hogy a' hosszú (s terhes útazás-közben öfzve találkozáván, meg-ütköznek; a' mint 14 esztendőkkel ez előtt, az *Ánglusok'* résziről tenger vezér *Johnston*, és a' Frantziák résziről Admirál *Suffren* tselekedtek, a' kik akkor éppen ide a' Jó-remenség tengerre nyuló hegyihez, hasonló tzéllal indultanak vólt meg.

A' *Roberspier'* idejiben egy *Grimáldi-Monácó* nevű Olofz Hertzeg aszszont giljotinéroztak *Párisban*, a' kiről most ilyen Anecdótát beszéllenek: — „Meg-sententziáztatván a' Izegény aszszony, viselősnék adta-ki magát, tehát vizsgálva vitetik a' tömlőtzebe. Ott a' maga szép haját maga le-vágván, egy tzédulát ír az akkori közönséges Vádolóhoz *Fonquier-Tinville*-hez, hogy egy pár szóra mennyen hozzá: de ez nem ment. Egy más tzédulát ír tehát néki, azt adván tudtára, hogy a' mit szóval akart jelenteni, nem egyéb vólt: hanem, hogy ő nem viselő, és ezen ki-fogás által tsak azt akarta el-kerülni, hogy, maga vágvánle a' haját, ne kerüljön az a' *Hohér* kezire; a' mit is már most, mint a' maga tisztaságában meg-maradott javát, gyermekeinek testálhattya. — Ezen levél alá így írta-fel a' nevit: „*Grimáldi-Monacó*, külső országai Hertzeg aszszony, a' ki a' Frantzia Itélő Bírának igazságtalansága által veszti-el életit. „ — Még az nap dél után giljotinéroztatott a' izegény aszszony.

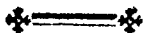
A' *Barrer'* meg-szökött Collégája *Vadier*, *Párisnak* Sz. *Antonia* nevű külső várossában meg-találtatott, és el-fogattatott.

Párisba az a' hizelkedő hir érkezett *Luxemburg* alóll, hogy ez a' *Belgiumot* fedező kemény vár, egy hónapnak le-folyta alatt, az ostromló Frantzia seregek kezire fog kerülni. Minthogy *Luxemburnak* erősségei igen szélesen ki-terjedők, és a' Bombik bájoson juthatnak oda, a' hova szükséges: erre való nézve a' Frantzia Indzsinérek valami ujj módi mozsarakat találtak-fel, a' mellyek mezfzebb szolgálnak, mint az eddig valók.

A' *Rojálisták* fő Vezére *Charette*, sok hozzá tartozó tisztekkel, egy Osztály *Rojalista* lovafsággal, és a' Nemzeti Kép-viselőkkal együtt Fébr. 26-dikán republikai Nemzeti Kokárdával ment-bé *Nantesbe*. *Stoflet* még ekkor sem írta vólt alá a' nevit a' Traktátnak. — A' Republikánusok és Rojálisták között meg-erősített békefséges punktumokat még nem olvastuk, azon kívül, hogy a' Vallás dolgában tökéletes szabadság ígértetett a' *Vendeiknek*,

A' Conventnek a' közönséges vallás-beli *Türelmet* illető Decretomától fogva, nagy szorgalmatofság vagy *Párisban*, hogy rész szerént a' Statustól visszfa váltatott Templomokban, rész szerént magános házakban, az Isten-tisztelethez tartozó kéfszületkek-rendbe szedetthetfsenek. A' magános társaságok, az Oltarokat építtetik, Ur-asztalához tartozó poharakat vásárolnak, és a' Papok, olyan rendtartás szerént, a' milyen nekik tetszik, de ajtókat nyitva, misét szolgáltatnak: a' hova mindazonáltal nem harang-szó által hivattatnak, és ezen Isten-tiszteletnek helyeit is, nem valami fejl való írások, Feszületek, s-más egyéb jegyek jelentik. A' Pap kéttelen az utzán világi ruhában járni, és tsak a' szent házban venni magára a' papi ruhát. Egyéb aránt azt lehet mondani, hogy a' Frantzia nép, sok más népnel ismét áhitatosabb. Hallatik, hogy a' számkivetett Papoknak is nagy része visszfa fogna hivattatni.

A' *Roberspier*' ideje alatt akar kitől és akar hol meg-ölettethetfsndöknek lenni decretaltatott, és az után a' mérséklett Systema alatt bünteleneknek lenni

decretáltatott, de a' Conventbe visszafra nem vétett Nemzeti Kép-viselőkről; végezetre Mártzius' 8-dikán már most 3-dik versben a' decretáltaték, hogy, mint betsülletes Nemzeti Kép-viselők, ismét a' Conventbe bé-vétetődgyenek.

Olofz Orizág.

A' *Mediterraneum* tengeren keringó *Ánglus* és *Frantzia* hajós seregektől, minden nap várjuk az ütközetről való hír-adást. — *Genuába* bizonyos hír-adás érkezett vólt Mártzius 7-dikén a' felől, hogy a' Frantzia hadi hajós sereg 1-ső Mártziusban a' *Touloni* kikötő helyből a' tengerre ki-evezett vólt.

Ugyan erről a' dologról így irtak *Livornóbol* is 11-dikben: — „Az itt fekvő *Ánglus* hajós seregnek Admirálja *Hotham* meg-értvén a' Frantziák' tengerre való ki-evezéseket, ő is olyan rendelést adott Mártzius' 8-dikán estve a' maga hajós sereginek elibe, hogy más nap reggel ki-evezzen: a' mint az meg is történt. Az *Ánglusok* ereje 13 első nagyságu, 5 közép szerű, és egy égető hajóbol, továbbá 1 *Nápolyi* első nagyságu, és 2 közép szerű (*Fregát*) hajókból, mind együtt 22 darab hadakozó hajókból állott. A' Frantziák 16 első nagyságu, 9 közép szerű, s-még egy néhány ezekhez tartozó apróbb hadakozó hajókkal, még 1-ső Mártziusban ki-evezvén, úttyokat *Corsica* szigete felé vették, hanem minden szárazon tsatázó seregeket szállító transport hajóikat, mellyeknek száma 200-ra megyen, a' *Touloni* kikötő-helybe hátra hagyták.„

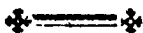
Egy *Corsicai* partoktól jövő hajó-is érkezett-meg *Livornóba* azzal a' hirrel, hogy egy 74 ágyus *Berwick* nevű *Ánglus* hadakozó hajó *St. Fiorenzóból* *Livornó* felé útnak indulván, alig távozott a' *Corsicai* partoktól 6 tengeri mértföldre, és a' Frantzia hajós sereggel szembe találkozott. Igyekezte ugyan magát futás által meg-menteni; de lehetetlen vólt, mivel-hogy 2 Frantzia *Fregátok* utánna eredvén, ötet bé-érték, és meg-szorították. Ezek ellen sokáig vitézen oltalmazta ugyan magát *Berwick*, és sok kárt is

okozott nékiek, hanem az alatt még vagy 4 más Frantzia hadakozó hajók is érkezhén oda, magát végre a' nagy erőnek meg-adni kéntelenítettet.

A' későbbre *Livornóba* érkezett hajósok azt mondgyák, hogy a' két ellenséges hajós seregek már Mártzius' 10-dikén reggel, a' *Capo Corso* és *Gorgona* között lévő tenger öbölben csak 20 tengeri mért-földnyi távolságra szemléltettek egymástól; és hogy az nap estve már sok felölről hallott az ágyuzás.

Romából: — „Itt a' Fársángi mulattságoknak meg-tiltása, a' múlt hónapnak közepe-táján, tartós és vezedelmes zenebonáskodásokra ízolgáltatott a' népnek alkalmatóságot, a' midőn a' Pápanak néhány katonái meg-ölettettek, sok házak fel-prédáltattak, s-nevezetesen a' fő Nemefség nagy rettegések között volt. Sok ezer emberek, a' tilalom ellen maskarába öltözködve, az utzákon széllyel nyargaloztanak. A' számos katona Strázsák nem bírtak a' lármázókkal, mellyre nézve az a' parantsolat adatott elejekbe, hogy magokat vonnyák hátra. A' *Borgzsez'*, *Piombiini*, *Chigi'*, és a' Pápa unoka öttse *Braschi'* palotájokba bé-rontottak a' lármázók, és csak pálinkával s-pénzel lehetett őket ki-igazítani. Némelley palotákban nagy bálakhoz való készülleteket szemlélvén, ezek által még erősebben fel-ingerelgetődtek. Azoknak, a' kik a' zürzavar' indított, nevezetesen a' Pápa katonáinak meg-bántóit, bé-jelentik, 200 forintokat ígért az Országlo-fzék jutalomul. Más *Olofz* városokban is adott az eleség-beli szükség, e' féle lármákra alkalmatóságot.

Nápolyból Mártz. 3-dikán: — „Itt Fébr. 20-dikától fogva mindenek szokatlan mozgásban vagynak. Az Udvar ellen egy ujj öfzve-esküvés tudódott-ki. Minden rend-beli emberek közzül sokan fogattattak-el. Minden nap számos katona vigyázók járnak széljel az utzákon. Fébr. 25-dikén és 26-dikán az egész örző sereg fegyverben állott. A' *Lombárdiába* rendeltetett 16 ezer fejből álló *Nápolyi* fegyveres sereg, nem botsáttathatik-el hazul.

Magyar Ország.

A' N. Szabolcs Varmegyei Szék-ujjítás a' mult hónapnak 24-dikén szép rendel meg-esvén , a' tizt Urak következendő rendel válaftattak :

Ord. V. Ispány : *Szatthmáry Király* József, Ts. Kir. Tanácsos. Második V. Ispány, *Csitseri Ormós Miklós*. Fő Nótárius, *Osváth Lajos*. Első V. Nótárius, *Ludányi Bay István*. Második V. Notárius, *Désy György*. Registrátor, *Szűts János*. Generális Hadi Kintstár Perceptora, *Kansay János*. A' Hazai Kintstár' Fő Bé-szedője, *Tunyogi Szűts György*. — Számvevő, *Porkoláb János*. A' *Kis Várday* Járásban Fő Szolga Biró, *Nádfői Krutsay Károly*. 1-ső V. Szolga Biró, *Jármay Abraham*. 2-dik V. Szolga Biró, *Sonyódy András*. Járásbéli Adó szedő, *Tsuha Tamás*. A' *Nádudvari* Járásban Fő-Szolga-Biró, *Gentsi Gentsy Lajos*. 1-ső V. Szolga-Biró, *Szűnyogi Szunyogh Adám*. 2-dik V. Szolga-Biró, *Diószegi Erdődy Antal*, Járásbéli Adó szedő, *Pap Zsigmond* A' *Dadai* Járásban Fő Szolga-Biró, *Désy Mihály*. 1-ső V. Szolga-Biró, *N. Kállay Gábor*. 2-dik V. Szolga-Biró, *Pribék Pál*. Járásbéli Adó-szedő *Runyai Söldos Ferentz*. A' *Báthori* Járásban, Fő Szolga Biró, *Szűgyényi József*. 1-ső V. Szolga-Biró, *Erőfs Gábor*. 2-dik V. Szolga Biró, *Jármay Gergely*. Járásbéli Adó szedő, *Jármay Gedeon*. *Esküttek* — A' *Kis-Várdai* Járásban. *Jékey István*, *Hegyesy István*, és *Némethy István*. A' *Nádudvari* Járásban: *Vinkler János*, *Zekány József*, és *Pap József*. — A' *Dadai* Járásban; *Korda László*, *Váji Sándor*, és *Olák István*. — A' *Báthori* Járásban: *Gulátsy György*, *Szegedi Márton*, és *Erőfs György*. — Doctor, *Jósa István* Urak.

* * *

A' Bibliotékának 1-ső árkusát, Januáriusi felül-írás alatt, az ujj formához alkalmaztatva, a' mint meg-igértém volt, most küldöm. Titulust az Egésznek, tsak az esztendő végén fogok küldeni.

P. D.